

Buitenles op Kindcentrum Talent.nl in Meppel. Fotografie: Tamara Reijers.

EEN ONGEVAL TIJDENS DE GYMLES:

Wie draait op voor de schade?

TEKST MARIJKE NIJBOER

Een ongeluk zit in een klein hoekje, zeker tijdens de gymles. Wie is eigenlijk aansprakelijk wanneer daar letsel of schade uit voortvloeit? En maakt het nog uit of die les plaatsvond in het gymlokaal of op een heel andere plek?

In beginsel draagt iedereen z'n eigen schade, zegt Janneke Wiersema, jurist bij de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO). "Als iemand ergens van af valt of een kind stapt op een bril, dan is het uitgangspunt dat ouders voor de schade opdraaien. Maar wanneer die schade ontstaat omdat de leerkracht een fout heeft gemaakt bij het lesgeven of bij het toezicht houden, dan kan er sprake zijn van een onrechtmatige daad. De werkgever, de vereniging of stichting die de school in stand houdt, is primair aansprakelijk voor fouten van ondergeschikten. Heeft de werknemer bewust roekeloos gehandeld, dan kan deze in bepaalde gevallen ook aansprakelijk worden gesteld."

Het maakt niet uit waar het ongeval plaatsvindt, zegt Wiersema. "Zolang het gaat om een door de school georganiseerde les of andere activiteit, is de school verantwoordelijk, en mogelijk dus ook aansprakelijk." De jurist: "Het kan natuurlijk dat er een andere organisatie bij de les of activiteit betrokken is. Bijvoorbeeld wanneer je een gymles geeft bij een sportvereniging, of wanneer je als school een organisatie inhuurt om iets te organiseren. De school is dan nog steeds aansprakelijk tegenover de ouders, maar de school kan die aansprakelijkheid dan mogelijk wel doorschuiven naar de andere partij."

Pech of nalatigheid?

Maar hoe stel je vast of een ongeval pure pech is, of het gevolg van

nalatigheid van de leerkracht? Dat kan op verschillende manieren, vertelt Brechtje Paijmans, advocaat bij Doelen Advocatuur in Utrecht en onbezoldigd universitair docent aan de Universiteit Utrecht. Zij is gespecialiseerd in de aansprakelijkheid op het gebied van onderwijs. "Het hangt van de zaak en de partijen af wie dat uitzoekt. Soms laat de verzekeraar van de school een toedrachtonderzoek doen door een expert van een expertisebureau. Soms komt een zaak meteen bij een advocaat terecht en wordt zo'n onderzoek tijdens een gerechtelijke procedure alsnog ingezet. Soms regelen de partijen samen een deskundigenonderzoek. Dan beoordeelt een deskundige op het terrein van lichamelijke opvoeding de gymles."

Tikspel

Zeker een kwart van Paijmans' praktijk draait om gymongevallen. "Soms is het een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Er wordt bijvoorbeeld een tikspel gedaan en kinderen botsen in het vuur van het spel tegen elkaar op. Zo'n ongeval kan helaas niet altijd worden voorkomen en daarvoor zal de school niet aansprakelijk zijn. Maar komen kinderen bij een gymoefening ten val, dan moet de opstelling van die gymles worden bekeken. Dan komen vragen op zoals: lagen de matten op de juiste plaats? Waren deze van voldoende dikte? Had de leerkracht naast de oefening moeten staan om de leerling op te vangen?"

Paijmans: "Als een ongeval tijdens de

Brechtje Paijmans, advocaat bij Doelen Advocatuur in Utrecht

gymles gebeurt en het letsel is ernstig genoeg voor de ouders om hiervan een juridische kwestie te maken, dan wordt het handelen van de leerkracht onder de loep gelegd. Een deskundige vakgenoot beoordeelt of de bewuste les voldeed aan de ten tijde van het ongeval geldende normen voor lessen bewegingsonderwijs.”

Achteraf is het echter gemakkelijk praten. “Een leerkracht handelt natuurlijk naar eer en geweten en richt de gymles in op een manier die hij verantwoord vindt. Terugkijken doe je met de wetenschap dat er een specifiek ongeval heeft plaatsgevonden. De leerkracht had die wetenschap vooraf niet. Juridisch gesproken is er dan mogelijk wel een fout gemaakt, maar dat kan iedere beroepsbeoefenaar overkomen. Als

je een les achteraf bekijkt, kan het namelijk eigenlijk altijd beter. De vraag die moet worden beoordeeld is daarom: heeft de leerkracht de zorgvuldigheid betracht die je van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot in dezelfde omstandigheden mag verwachten?”

Als de deskundige en/of de rechter vinden dat de gymles was ingericht volgens de geldende normen, zegt Paijmans, is de school niet aansprakelijk en blijft de schade voor eigen rekening van de leerling en zijn ouders. “Het leven zit helaas vol met risico’s, niet alleen op school. Daarom draagt iedereen zijn eigen schade, tenzij er een rechtsgrond is om die schade op een ander af te wentelen.” ■

Met dank aan Brechtje Paijmans

Tips:

- Registreer alle ongelukken waarna doktersbezoek nodig is en die gebeuren onder verantwoordelijkheid van de school. Laat de leerkracht die erbij was een verslagje maken van het ongeval. Soms stellen ouders namelijk pas na een paar jaar de school aansprakelijk. Dat mag ook, omdat de verjarings-termijn vijf jaar bedraagt, maar dan weet niemand op school meer wat er is gebeurd.
- Stap je als school over naar een nieuwe aansprakelijkheidsverzekeraar, let dan op. Vanwege het specifieke ('claims made') karakter van huidige verzekeringen is het mogelijk dat er ongevallen tussen wal en schip vallen. Dat gebeurt als het ongeval plaatsvindt gedurende de looptijd van de eerste verzekering, maar de school pas aansprakelijk wordt gesteld na de overstap naar een tweede verzekering. Beide verzekeringen zullen dan dekking weigeren. Hiervoor is meestal wel een oplossing. Meld alle ongevallen die minder dan vijf jaar geleden gebeurd zijn bij zowel de 'oude' als de 'nieuwe' verzekering en vraag om dekking hiervan. Laat uw assurantietussenpersoon u hierbij begeleiden.